

VESZPRÉMI MEGYEI UJSÁG

Politikai lap. — Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak: Egész évre 16 kor. Fél évre 8 kor.
Negyed évre 4 kor.

Lelkészek, tanítók, községi jegyzők 12 koronáért
kapják a lapot.

Egyes szám ára 16 fillér.

Felőlős szerkesztő és láptulajdonos:

lfj. Matkovich László.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Kossuth Lajos-utca 22.

Telefon: 174.

Csütörtökön, pénteken, vasárnap és hétfőn a lapok
az utcán is árusíthatnak.

Jobbra-balra.

Egy idősebb ur utazott a feleségével a vonaton, aki egy Törökországban járt másik urnak a meséjét hallgatta az ottani szokásokról és viszonyokról. Mikor pedig az a többnejűség kérdésére tért át, lemondóan felsóhajtott:

— Haj, haj, milyen boldog emberek a mohamedánok!

A felesége, aki addig csöndben ült és figyelt, a sóhajts után vészijósló pillantást lövellt az ura felé s kurtán csak annyit jegyzett meg:

— Örülhetnél, ha jó keresztény tudnál lenni!

Ez jutott nekünk az eszünkbe, amikor a Pápai Lapok vasárnapi számában „Pápa vármegye” című vezércikket olvastuk, amelyben Pápanak és a járásnak vagy külön vármegyévé alakítása, vagy Györmegyéhez csatolása mellett tör lándzsát. De más is, komolyabb is eszünkbe jutott. Majd el is mondjuk, ha több fertünk lesz reá.

Burián külügyminiszter a békéről.

A berlini újságírók Bécsben vizsgálta a magyar és osztrák újságírók látogatását és ez alkalommal a „Konkordia” bécsi újságíró egyesület estéjén megjelent gróf Burián István közös külügyminiszter is, aki nagyszabású beszédet intézett az újságírókhoz.

A külügyminiszter beszédét, amely értékes kijelentéseket tartalmazott a békét és ellenségeink háborus hajlamát illetően, szükségesnek tartjuk olvasóinkkal egész terjedelmében megismertetni. Így hangzott:

— Engedjék meg a német sajtó nagyrabecsült képviselői, akik hozzám jöttek, hogy a közös kormány nevében legmelegebben üdvözlöm őket és örömmel fejezzem ki a fölött, hogy alkalmain nyílt, hálás elismeréssel adózni a német sajtónak az egész háboru folyamán Ausztria-Magyarországgal szemben tanúsított valóban szövetségstársi magatartásáért.

Igen tisztelt uraim! Nem akarok sok szót vesztegetni a sajtónak a világháboruban tett szolgálatairól. Oly gyakran méltányolták azokat minden hivatali helyen, hogy mindenki tudja, mily fényesen oldotta meg a sajtó egy a Német birodalomban, mint nálunk feladatait a legsúlyosabb viszonyok közt, a háborus törvények kényszere alatt és anyagi nehézségek közepette, mily nagy érdemeket szerzett közös nagy ügyünk körül a lakosság informálása és felvilágosítása, lelkesítése és megnyugtatása körül, valamint a végrehajtó hatalom támogatásában kifejtett fáradtságos tevékenységével.

Inkább arra kívánok utalni, hogy mennyire mélyen belevitte a német sajtó

egész munkásságába a szövetség gondolatát. Az a szövetség, amely bennünkél Németséggel egyesít, nemcsak papírra írott dokumentum, amelynek klauzulái elég ha pontosan teljesítjük, ez a szövetség külpolitikai életünk szerves jalkötőréssé lett. Ezért a szövetségnek egyetértően tervezett kiépítése nem a célszerűség véletlen kombinációja, hanem tisztán védekező békét biztosító céljainak a logikus fejlődésen alapuló következménye.

A szövetségnek ezt a szerves jellegét a német sajtó ennek a háborunak a tűzpróbájában mindig kifejezésre és érvényre juttatta. Ha visszapillantunk a hosszú, borzalmas háborus évekre, a szövetségesekkel szemben hűségét és segítőkészséget, együttérzést találtunk a szövetségesek örömei és fájdalmai iránt. Ezért önk a hálnak. Igen tisztelt uraim! Nem azt akarom ezzel mondani, hogy a német sajtó ez által lemondott az osztrák-magyar ügyek bírálatának, vagy a felőlünk való véleménynyilvánítás szabadságának jogáról. Ezt nem várhatjuk soha sem és e tekintetben nem is lehetünk neki szemrehányást. A mi sajtóinkban sem hiányzott a szókimondás ott, ahol erre okot látott. De minden attól a szellemtől függ, amellyel a lapok a gyökereikre. Ez pedig a német sajtóban mindig a megértésre való barátságos törekvés szelleme volt. Ott, ahol a mi viszonyainkról szóló híreivel teljesen nem is érteltünk egyet, sohasem vontuk kétségbe az illető publicisztikai szervek jóhiszeműségét. Elenyészden ritkák azonban ezek az ösztönzésnek, erősítésnek és tanításnak ama kimeríthetetlen bőségével szemben, amelyet a német sajtóból, amely, mint mindnyájan tudjuk, nálunk nagyon el van terjedve meríthetünk. Hogy határköveinken innen is, túl is találkoztunk néha téves felfogásokkal, az onnan ered, hogy még mindig kevésbé ismerjük egymást és kevésbé hatottunk a szövetséges államok és népek egymástól alapjában eltérő sajtóságainak mélyére. Jobban meg kell ismerelnünk egymást.

Mélyen tisztelt uraim! Ezt a magasatos célt mi sem szolgálhatja oly hathatósan, mint ez a mai örvendetes alkalom. Tekintélyes publiciszták, akiknek éles a szeme és a nyomtatott betűn át messze hangzik a szava, megteremthetik az igazán intenzív feleletést. Önök itteni társaikkal szellemi felvilágosító érintkezésbe lépnek. Esméket adnak és kapnak és a fénynek és melegségnek tömege képezi szerencsés eredményét az ilyen találkozásoknak, a minőkét önök most rendeznek. Miker önök összejönnek, olyan az, mintha számolatlan ezek lépnének érintkezésbe egymással.

Komoly pillanót az, igen tisztelt uraim, amelyben önök hozzánk elátogattak és nagyon fontosnak tartjuk, hogy ilyen pillanatban jöttek, amelyben egyforma gondok terhelnek bennünket. De mi nem ismerünk csüggedést. Meggyőződhetünk arról itt is, hogy mi épp úgy mint Németség, lételem nélkül, de gőg nélkül is szilárdan álljuk a védekező harcot, de elhárítunk magunktól minden felelősséget ennek a harcnak az ellenség által teljesen alapatlanul, haszontalanul és gonosz módon ránk kényszerített meghosszabbításáért. Egy háborunak a kimeneteleiről annak befejezése előtt egyik fél sem

lehet bizonyos. Azt azonban egyik hadviselő féltől sem lehet elvárni, hogy a katonai győzelem lehetőségéről lemondjon. Az az egy dolog azonban bizonyos, hogy még rettenetesen sok vérbe és megkínzott földünk drága kincseinek végtelen sok pusztulásába fog kerülni, amíg a háboru végét, ha ez egyáltalán lehetséges, az ellenség katonai leküzdése által elérhetjük. Kérdés az is, vajjon maga az a gondolat is nem bűn-e az emberiség ellen, a történelmi fejlődés épületét, amely bizonyára itt is, ott is javításra szorul, de javításra alkalmas is, lerontani akarni csak azért, hogy romjain épüljön fel a jövő paradicsom, amelynek éppen az a hibája, hogy ellenségeink megsemmisítő rendszere szerint csak túlságosan nagy áldozatokkal teremthető meg.

Számoljuk össze ennek a háborunak eddigi hekatombáit, gondoljunk a még következőkre és vessük fel azt a kérdést, vajjon lehet-e felelősséget vállalni azért, hogy ilyen áron próbálkozunk hadicélok kiterjesztésére, amelyek között első helyre van állítva az igazságosság elve, meg sem vizsgálva azt, vajjon ennek az elvnek méltányos alkalmazásával az egészen céltalannál vált pusztító munka folytatása nélkül is lehetne-e megértesre jutni, amit ellenségeinknek ismételtelen fejájtólottunk.

Nem lehet elgondolni, hogy a végső győzelemben való biztos reménység is megengedje ellenfeleinknek azt, hogy tartósan elzárkózzanak annak megfontolása elől, vajjon továbbra is igazolni tudják-e a legellenzőbb erőfeszítések és áldozatok szükségét azért, hogy oly elveket akarnak megvalósítani, amelyek nem az ő monopóliumukat képezik, vagy hogy szabályozzák más népek belügyeit, amelyeket azok maguk egészen jól tudnak rendezni.

Ugy vélem, hogy a gondos és őszinte vizsgálódás a másik oldalon sokakat rábirna annak belátására, hogy képzelt dolgokért harcolnak legnagyobb részt. Igen tisztelt uraim! Tudom, hogy hálátlan dolog az ellenségre átvinni a saját belátásunkat. Az ellenséges szövetség azonban ha akarna, könnyen meggyőződhetne arról, hogy az emberiség, az igazságosság és a népek jövődó viszonyának minden kérdésében a mi szövetségünknel nem ellentétállással, hanem hálalad törekvéssel találkozni, épp úgy azonban azzal az elhatározottsággal is, hogy igazságos jogunkért ezentúl is kitartóan helyt állunk: Csak adjanak ellenfeleink alkalmat, hogy nyugodt szavakkal és választokkal — hiszen el lehet képezni valamiféle közvetlen informatív megbeszélést, amely még nagyon távol áll a békeürgyaldástól — mindent megtárgyaljunk és megfontoljunk, ami ma a hadviselő feleket elválasztja egymástól és akkor talán rövidesen nem lesz szükség semmiféle harcra ahhoz, hogy közeledhessenek egymáshoz.

Azokban igen tisztelt uraim, nem akarnak festetlen békekitalásokkal kápráztatni oly pillanatokban, amikor a világot a háboru láza ringatja. Kélti azonban önök előtt a békéről beszélnem, mert mindnyájan becsületesen kívánjuk és mert bizonyosak vagyunk afelől, hogy az összes ellenséges országokban állandóan növekszik a hasonlóan gondolkodó emberek száma.

Erőnköz képest igyekeztünk hozzá-

járulni a kölcsönös megértéshez és segíteni elsimítani az újat békülékeny szellemben, de ameddig kell, kitartani a hűség, határozott, közös védekezésben. Önök azonban mélyen tisztelt uraim és mélyen tisztelt kártársaim, hazánkban arra hivatottak, hogy úgy mint eddig tették, tovább is munkálkodjanak ama nagy feladatnál, hogy az a szellem, amely áthalja pompás csapatainkat és amely segít a mögöttes országokban levő lakosságunk elviselni minden szenvedést és nélkülözést, megóvassék és ápollassék. Legyen áldás és siker további működésükön.

Megyegyűlés. Amint előre jeleztük, a hó 9.-én és 10.-én, hétfőn és kedden délelőtt tartotta Veszprémmegye törvényhatósági bizottsága rendes őszi közgyűlést dr. Bibó Károly főispánhelyettes alispán elnöklése alatt. A gyűlésen elég tekintélyes számban vettek részt a megyebizottsági tagok, közöttük dr. Antal Géza, Holitscher Károly, dr. Iklódy-Szabó János, Jákóy Géza, dr. Magyar Károly, dr. Óvári Ferenc és Szász Károly, v. b. t. tanácsos, megyebeli orsz. képviselők. Alispán megnyitván az ülést, elparéntálta Jákóy Pongrác és Bertalan Vince elhunyt megyebizottsági tagokat, akiknek emlékéket jegyzőkönyvben örökíti meg, családjaiknak pedig részvétüket fejezik ki. Majd az ideigabonabeszolgáltatásról tesz bejelentést az alispán, amelyel s a vele kapcsolatos felszólalásokkal lapunk más helyén foglalkozunk, ngyszintén az alispáni jelentéssel is. Végül az alispán bejelentette, hogy megtartotta a számonkérőszáket és mindent a legnagyobb rendben talált. A bejelentéseket tudomásul vették. — Választások következtek ezután. A kijelölt választmányba egyhangulag megválasztották dr. Antal Géza, dr. Szász Károly és dr. Óvári Ferenc, ugyanoda az alispán pedig főispánhelyettesi jogánál fogva kinevezte Kenessey Móric, Purgly Pál és Vécsy Tamás biz. tagokat. Az elhalálozás folytán megüresedett árvászéki ülnöki állásra szavazólapokkal megajított szavazással Kukorely Nándor. árv. jegyzőt, ennek helyére dr. Takách Jenő veszprémi járási szolgabíró, ennek helyére végül dr. Békeffy Pál közig. gyakornokot választották meg. Az alispán az új hivatalba lépett tisztviselőktől a hadifogásban levő Kukorely Nándor kivételével nyomban kivette az esküt és rövid, de bensőséges buzdító beszédet intézett. — Az 1919. évre megszavaztak 73.000 kor. katonabeszállásos pótadót, háromnegyed szalalék előfogat pótadót, a tiszti nyugdíjalap javára 2 százalék pótadót. A megyei alapok és alapítványoknak a megyei bankok között megtartott elhelyezését szintén megszavazták. Megszavazták végül, hogy a közélettel kapcsolatos, de megtérülő kiadások fedezésére egyik pénzügyi intézmény a vármegye közönsége nevében folyószámlahitel nyithasson az alispán. — Még két ügyet tárgyaltak le a napon. Az egyik Pósa Endrének lapunkban már ösmertetett indítványa volt a dohánytermesztés korlátok között való megengedése céljából felirat intézése végett, amelyet elfogadtak. — A másik Pápa város ama határozata volt, amelyel a Győri Gyula v. képviselőt hírlapi uton megtámadott Révész Arnold v. főmérnök eljárását helyteleníti. A közgyűlés az áll. váll. javaslata ellenére a határozatot jóváhagyta.

Kedden a szokott megcsappant érdeklődés mellett gyors tempóban tárgyalták le az ügyeket, amelyek közül szük terünk miatt a lényegesebbeket csak külön említhetjük föl a jövő számunkban.

Politikai hírek.

— **Munkapárti értekezlet.** A Veszprémmegyei Nemzeti Munkapárt végrehajtóbizottsága, amint előre jeleztük, vasárnap, szept. 8.-án délután bizalmas értekezletet tartott Veszprém-

ben, a Korona szálloda kistermében. Az értekezlet, amelyen dr. Szász Károly v. b. t. tanácsos, képviselőházi elnök, dr. Antal Géza, dr. Iklódy-Szabó János, Jákóy Géza, Holitscher Károly és dr. Magyar Károly megyebeli orsz. képviselők is megjelentek, igen látogatott volt, bizonyosságul annak, hogy az országban a munkapártnak számos híve van, akik lelkes érdeklődéssel tesznek politikai meggyőződésükről hitvallást, ha az erőszak és megfélemlítés attól távol nem tartja őket. Az értekezleten a halaszthatatlan családi dolgai folytán megjelenésében ágátott báró Fiáth Pál v. b. t. tanácsos, pártelnök helyett az ügyvezető elnök: Holitscher Károly zirci orsz. képviselő elnökött, aki rövid de tartalmas megnyitójában beszámolt a múlt év őszi újjászervezett párt vezetőségének egy évi működéséről. A párt egyhangulag köszönetet szavazott ezért az elnökségnek, különösen pedig a sokat fáradozott ügyvezető elnöknek. Majd a párt szervezésére, helyesebben a szervezet erősítésére vonatkozó előterjesztések és indítványok vétettek tárgyalás alá, aminek során dr. Antal Géza pápai és Jákóy Géza ugodi orsz. képviselők, valamint Pósa Endre nyomdátulajdonos, Balla Endre ref. lelkész, dr. Rosenberg Jenő kir. tanácsos, Veszprém városi főorvos s még mások hozzászólása után megállapították azokat az irányelveket, amelyeket a párt programja megvalósításának érdekében Veszprém vármegyében továbbra is követni helyesnek talált. Végül megleghangu üdvözlést küldtek az országos párt lánglelkű vezérének, a harctéren levő gróf Tisza István ezredesnek és báró Fiáth Pálnak, a megyei szervezet elnökének.

— **Czernin a békéről.** Gróf Czernin Ottokár, volt külügyminiszterünk vasárnap cikket írt egy bécsi lapba, amelyben a béke kérdésével foglalkozik. Hivatkozik benne Budapesten mondott múlt évi beszédére, amely — ugymond — mindenütt sikert fűlkekre talált. Azóta változtak a viszonyok, belátták, hogy a háboru új világrend szülője s a fegyverek helyébe szerződéseknak kell lépni. A német nép és császára szintén akarja a békét, amelynek szerinte tőlünk kell kiindulni, ha még ma odaát nem is fogadják el a békejobbunkat. Azzal végzi cikkét, hogy össze kell hívni a delegációkat s az kezdeményezze a békét. — A cikket politikai körökben úgy ítélik meg, hogy tulajdonképen gróf Burián külügyminiszter ellen irányul. Annnyival inkább, mert Burián tösgyökere magyar, Czernin pedig cseh származásu. Ezen feltevésekkel szemben azonban éppen Burián környezetéből megállapították, hogy az, vajjon a delegációkat össze hívják-e vagy sem, a monarchia két kormányának megállapodásától, de semmi esetre sem a külügyminiszteről függ. Czernin cikke mindenesetre igen jó fegyver lesz gróf Károlyi Mihály kezében, aki szintén a delegációkat sürgeti, hogy ott állást foglalhasson — ellenségeink mellett.

— **Gróf Károlyi Mihály kortesfogyvere.** Eddig csak beélegnek tartottuk a gróf urat, de most már kezdünk gyanakodni, hogy inkább rossz, mint beteg. Mert most már hazudik és rágalmaz. Nyílt levelet intézett a választóihoz, amelyben persze megint a béke jelszavával izgat a demokrata, szóval a saját

politikai elvei mellett. És itt nem átalija azt állítani, hogy gróf Tisza István az „Igazmondó”-ban megjelent cikkeiben a végső győzelmet, Amerika, Anglia, Franciaország, Olaszország, Japán és a többi ántánt állam teljes legyőzését hirdeti és ezért uszít a háboruban való kitartásra. — No hát, még ilyen hazug rágalom nem érte Tiszát, amióta él! Nem hittük volna, hogy egy magyar arisztokrata ilyenre képes legyen. Már csak azért sem, mert hiszen az „Igazmondó” széles az országban olvasott lap s bárki rögtön megállapíthatja belőle az ellenkezőjét, annak amit Károlyi Tiszára rákenni akar. Mégis csak beteg a gróf ur...

Alispáni jelentés.

A szeptemberi megyei közgyűlés előterjesztette dr. Bibó Károly, vármegyénk szeretett alispánja a május 15. től aug. 15.-ig terjedő időszakról szóló jelentését. Az egyszerűségében is értékes, mert gondos és alapos munkálkodásra valló alispáni jelentést — sajnos, helyszűke miatt — nem méltathatjuk úgy, amint megérdemelné, csupán kiemeljük belőle az érdekes adatokat.

Az általános részben megemlíkezik az alispán az elhunyt bizottsági tagokról: Jákó Pongrácra és Bertalan Vincéről, majd közli főispánhelyettesi megbízását, ugyszintén dr. Rupert Rezső főispáni titkárnak Kenessey Zoltán vm. aljegyzővel történt felcserelését. Közli dr. Tenzlinger Józsefnek Pápa város polgármesterévé történt megválasztását, továbbá, hogy a vm. árvások felszaporodott munkáinak elvégzésére berendelte dr. Lengyel Jenő és dr. Rupert Rezső katonai szolgálat alól felmentett ügyvédet.

A Károly király gyermeknyaraltatás fejezetben tudomásul adja, hogy vármegyénkben 1029 osztrák gyermek nyaral.

Agabonarekvirálás, szarvasmarharekvirálás általunk már több ízben ösmertetett adatait közli ezután a jelentés, ez utóbbiból 4468 darabból az Állatforgalmi r. t. 3529 darabot vett át.

A soványsertés rekvirálásnál 1000 darabból 673 darabot vett át az Orsz. Sertésforgalmi Iroda.

A szóna és szalmarekvirálás 30.000 mm. szénára, 52.000 mm. tavaszi, 48.000 mm. őszi szalmára rendelkezett el. Az alomszalmarekvirálás még nincs elrendelve.

Ezután a lisztellátásról, a cukor, hadikávé, szappan, huszjen, gyekek, petróleum, gyertya, szén (ilyen csak a malmoknak jutott egy kevés), lugkő, szóda, cipő készletekből érkezett mennyiségekről számol be a jelentés, majd az erdélyi és osztrák menekültek visszatelepítéséről, katonagyekről, a termésről, aratók élelmexéséről, a törvényhatósági közutak javításáról, az állategészségügyről, a balatoni kormánybiztosságról és a veszprémi hadiárva házra rendezett gyűjtésről, amely adatok leg többjét már idősebb időkbe közzöltük.

A közegészségügyi viszonyok kedvezőek voltak. Fertőző betegség szörványosan lépett fel. Hasihagymás 27, vérhas 19, kanyaró 17, trakoma 2, vörheny 9, hörghurut 9, difteritisz 21, gyermekágyi láz 2 fordult elő, tüdővészben meghalt 7 ember. Veszett kutyamarás 4 volt.

Legvégül pedig az ügyforgalmat említi föl az alispán. Az elmúlt negyedben beérkezett 10.066 ügydarab, ami az előző negyedévhez képest 1686 drb. szaporodást jelent.

Adakossunk az elesett hőnök ösvogyel és árvái javára!

Gazdák napja.

Bizvást nevezhetjük így a vármegyei törvényhatósági közgyűlés első, hétfői napját, amelynek csaknem az egész ülést betöltő tárgyát a gazdák érdekeivel szoros kapcsolatban álló nagyfontosságú közéletelmzési kérdések képezték. Végre a vármegye közönségének színe előtt is méltó kritikában részestült, férfias nyíltsággal az intézkedési hibáknak és visszaféléseknek az a hosszú sorozata, amely a magyar gazdatársadalmat képtelenségénél is nagyobb lelkiismeretlenségével állandóan veszélyeztetti, sőt egyenesen léteéréiben támadja meg. S annál nagyobb sulya volt e nyilatkozatoknak és — bizonyára — lesz az azok nyomán fakadt közgyűlési határozatoknak, mert azokat nem az elfogultság, nem a politikai hatásvadászat, nem is a lázítani mindig kész demagógia váltotta ki, hanem a higgadt tárgyilagosság, a jóakaratu megértés, az áldozattól vissza nem riadó, sőt azt önként felajánló hazafiság, de a méltányosságot is minden részre megkövetelő igazságérzet.

Már a gyűlés elején dr. Bibó Károly, vármegyeje lakosságának nagy, szociális érdekeit szíven viselő alispánja szőnyegre hozta a kérdést, amikor az előző kérésből ismerette a folyó évi gabonabeszolgáltatásra vonatkozóan a közéletelmzési miniszterrel történt megállapodását, a megyére kivetelt kontingenst (amely az ő és Holtscher Károly orsz. képviselő közbenjárására 1500 vagonnal kevesebb) a miniszter által kivetelt mennyiségénél, annak szétosztását és a vármegye további rekvirálásmentességét illetően, amiként mink már lapunkban közöltük. S a mikor hangsúlyozta, hogy közegünk: a főbíróknak és polgármestereknek adott végrehajtási utasításban olyan irányelvet szabott ezeknek, amely szerint *a kis és törpebirtokok nagyobb kimérettel kezelendők, mint a nagy és középbirtokok*, az utóbbiak többet levén képesek beszolgáltatni, mint amazok. Az általános, élénk helyesléssel kísért alispáni bejelentés aztán a hazafias felszólítással végződött, hogy a nagy cél érdekében a gazdák maguk hassanak oda, hogy a kivetelt kontingens önkéntes fejajánlás útján beszállíttassék. Legvégül pedig még arra figyelmeztetett az alispán, hogy akiknek a csepüléshez megrendelt benzinja még nem érkezett meg s e miatt a gépek állanak — ami épp úgy, mint az esős időjárás, lehetetlenné teszi a beszállítástaként szept. 30. napjáig előírt végrehajtását — *közvillanul forduljanak a miniszterhez, de jelöljék meg felterjesztésükben, hogy mikor, milyen fajta benzint rendeltek és melyik gyártótól, mert másképp bajos a miniszternek a sürgető intézkedés.*

Tökéletes valódiságában a kép azonban csak akkor bontakozott ki, amikor Holtscher Károly, a zirci kerületi országgyűlési képviselője és — ezt hangsúlyozni kívánjuk — a Veszprémmegyei Nemzeti Munkapárt ügyvezető elnöke rántotta le a leplet nagy hozzáértésről, még több önzetlenségéről és jóakaratról tanuskodó tartalmas felszólalásában annak sértő, csunya színeiről.

A zirci képviselő, maga is nagy gazda a szeretet hangján szólott gazdatársaihoz, akik — ugymond — a háború négy éve alatt kiállották a kötelességüdvás tüpróbáját és hazafias érzésükre hivatkozva szintén kérte őket, hogy a miniszterrel méltányossági alapon történt meg egyezség az időszert legkedvezőbb elérhető eredményét: a megállapított gabonakontingenst igyekezzenek hiánytalanul beszállítani. Örömeinek adott kifejezést a főbíró is, hogy végre a kormány a legheyesebb

utat választotta és a beszállítás módját a *gazdaközönség kezébe helyezte, illetőleg az azok viszonyait ismerő és istápoló alispánra bízta.*

Amde éppen a gazdák iránti szeretete s azzal párosult igazságérzete nem állhatta meg, hogy szigorúan pálcát ne törjön ama hibás, sőt bűnös kormányrendeletet fölött, amelyek az egyetlen, igaz érteket képviselő tőke, a föld tulajdonosainak megkínosására, megkészenítésére és megkárosítására vonatkoznak. Sorra vette a gabona-, állat, burgonyarekvirálásokról, majd az élelmiszerek és ruházati cikkek kiutalásánál és kiosztásánál történt hibákat és visszaféléseket s majd éles szavakkal, majd komoly, cáfolhatatlan érvekkel bizonyította be azok tarthatatlanságát. Bebizonyította, hogy minden rekvirálásnál az járt legrosszabbul, aki tisztességes uton járt el, mert a képtelennél-képtelenebb rendelkezések és utasítások, statisztikai kimutatások, amelyekből már szédül a feje a közigazgatási tisztviselőnek, a szegény községi jegyzőket pedig valóssággal az örületbe kergetik, a szó szoros értelmében belekényszerítették a gazdákat, hogy — életerdeikeiket fölve — kijátsszák a szabályokat. Mindenesetre hibásak a gazdák is, hogy a rosszhiszemű visszaféléseket nem hozzák a hatóság tudomására.

Hangsúlyozta, hogy *nem a rekvirálás ellen van kifogás*, mert hiszen háború van, annak alá kell vetni magunkat, hanem azoknak otromba, kiméletlen *keresztülvitele* ellen, ami a gazdákra, kivált a központok megbízottjai részéről igen sérelmes. Ezekkel szemben kell állást foglalni a törvényhatóságoknak, *nem osztályérdek védelmezéséből*, ami fölé áll, hanem az igazság érdekében. Ehhez — ugymond — jogunk van s ha teljes lesz a megértés a gazdák között — mert hiszen a nagybirtokosnak is vannak sérelmei — akkor nem is marad el a kívánt siker. Indítványozta végül, hogy a jövőben közszükségleti célokra beszállítandó szarvasmarhák vételáránál a megértési ár és a forgalmi ár közötti mutatkozó különbség az átvételre alkalmas állatok tulajdonosai által az átvételre alkalmas marhaállomány arányának megfelelően közösen viseltesék. Indítványozta továbbá, hogy a burgonyarekvirálási rendelkezés megváltoztatása tárgyában írjon föl a megye a kormányhoz, kérvén ettől, hogy 1., a vármegye területén várható burgonyatermés-állag kat. holdankint 60 mmáza helyett 40 mmázában állapítsák meg; 2., ennek megfelelően a megyére kivetelt burgonyakontingens újból állapítsák meg; 3., hogy a miniszteri végrehajtási utasítás 12. pontjának az ártóbbletre vonatkozó rendelkezései olyképp módosítsanak, hogy ehhez az ártóbblethez a termelőknek ne csak szept. 15-ig, hanem — a vármegye éghajlati viszonyaira való tekintettel — a burgonyabeérés rendes idejéig legyen joga.

Szónoki lendülettel beszélt mindvégig Holtscher Károly s amikor a saját osztályának, a nagybirtokosnak érdekei fölé helyezve a kizsádkát, azért szállott sikra, elragadta az érzelmei heve s a termetre kicsiny férfiú kiegyenesedve, az önzetlenség magasságából szórtá szellemének süjtő, de világosságot és melegét árasztó szikráit. Meggyőződhettek a kizsádkák a beszéd hatása alatt — s azért emeltük ki fentebb az ő politikai tisztességét — hogy *aki meggyőződésében rendíthetetlen munkapárti, az nem lehet ellensége, inkább a legjobb és legigazabb barátja a föld népének.* (Élő példa reá maga Tisza István.)

Zugott is a taps és az éjlen a gyűlésen szép számban képviselt kizsádkák padjáról s a megyei gazdapárti elnöke, dr. Mohácsy Lajos ev. lelkész, aki Holtscher után szólt az alispáni jelentéshez és tett a gazdák érdekében néhány figyelemreméltó észrevételt, nemcsak gáncsolni valót nem talált a képviselő beszédében, hanem a legösszintébb háláját és köszönetét fejezte ki érte. Sőt felszólalása alatt több ízben helyeslően hivatkozott annak beszédére, mivel tárgyak csak-

nem megegyeztek. Külön említette azonban fel, hogy az eljáró közegek legtöbbször nem veszik figyelembe a gabonabeszáradási 2 százalékot és ez érzékenyen sújtja a gazdát. Még igen helyes megjegyzése volt, hogy az alomszalma elrekvirálása igen nagy trágyahiányt okozhat, amit a kenyéren sanyolennék meg.

Dr. Magyar Károly, a devocseri kerületnek *szintén munkapárti* képviselője sem maradt el a nemes versenytől, amely a kizsádkák sorsáért a megye termében megindult. Mint a vármegyei gazd. egyesület elnöke már ő is régen szeretettel védi kizsádkatársait s noha ő maga szintén nagybirtokos, politikai álláspontját is jellemző önzetlen jóakarattal indítványozta, hogy: írjon föl a törvényhatóság a földmívelésügyi kormányhoz, hogy a szarvasmarha rekvirálási eljárások olyképpen módosítsanak, hogy a jövőben a hadsereg részére szükséges állatmennyiséget törvényhatóságokint állapítsák meg s a kormány vagy a hadvezetőség *szabad vásárlás útján* szerezze be azt. Az így beszerzett marhák ára pedig a rekvirálásra alkalmas állatállomány létszámának arányában *kizsádkák módjára* legyen a törvényhatóságok által behajtv. Nem kisebb helyeslés és taps kísérte ezt az indítványt sem, mint Holtscherét.

Az alispán aztán összegezte az elhangzott megjegyzéseket és megadta a kellő felvilágosításokat, egyuttal pedig az elfogadott indítványokat a magával kiegészítvén, határozatképpen kimondta. Általában a közgyűlésnek olyan gondos, minden legkisebb lényegére is kiterjedő figyelmű, valóban miniatűr vezetését tapasztaljuk alispánunk főispánhelyettesi megbízatása alatt, aminek csak a legteljesebb elismeréssel adózhat mindenki, aki a *komoly munka* iránti tiszteletet érez bensejében. Az ügyeknek e komoly átérezésével fogalmazta meg tehát az alispán a válszáit is.

A gabonarekvirálást illetően Holtscher alkáról elhangzottakra megismertette az üléselejin tett bejelentésében jelzett irányelveket a nagy-, közép stb. birtok közötti különbség betartására, Mohácsynak pedig ígérte, hogy a 2 százalékos beszáradás tekintetbe vétetésére is gondja lesz.

Az állatrekvirálás rend- és szabályellenességei ellen felhozottakra kijelentette, hogy az Állatforgalmi r. t. és egyes katonai kiküldöttek helytelen eljárásáról neki is tudomása van s örömmel üdvözi Holtscher indítványát, javasolja annak sürgősségét a birtokon kívüli fellebbezés mellett leendő azonnali végrehajtását kimondani és pártolás végett a társtörvényhatóságokhoz is átküldeni, ami természetesen egyhangú, lelkes felkiáltással megtörtént.

A burgonyarekvirálás megváltoztatása tárgyában tett indítványokhoz a maga részéről szintén hozzájárul és azok pártolására szintén javasolta felkérni a többi vármegyét.

A petroleum, cukor stb. ez évi felosztását ismertette. Majd a kiosztásnak a vármegye egész területén, főleg a zirci járásban leendő szigorú megvizsgálását helyezte kilátásba s az eredményről a legközelebbi közgyűlésen fog beszámolni, amit szintén lelkesen megéjeneztek.

Már régen nem volt ilyen zavartalan, szép összhang nemes Veszprém vármegye termében, mint e napon, e kérdéseknél. Pedig lehetne mindig, csak egy kis jóakarati és elfogultlanság kellene hozzá. És megértése annak, amit Tisza és a munkapárt már régen hirdet a politikában is, hogy *mindnyájan magyarok vagyunk, akiknek kötelessége kezet fogni e sulyos napokban.*

VISZKETEG!

Rüh, sömör és mindennemű
bőrbaj biztos gyógyszere a

BORÓKA-KENŐCS

Nem piszkít és szagtalan. Ára 3, 5 és
9 kor. Hozzávaló Boróka-szappan 5 kor.
Készíti Gerő Sándor gyógyszerész, Nagy-
kőrös.

Veszprémben kapható:

Földes Lajos, Czermák Lipót,
Incze Kálmán és Kocsuba Emil
gyógyszertárban.

Színház.

Szombat, szept. 7. D. u. Hófehérke
gyermekelőadás szórakoztatta a kicsinyeket,
este a Leányvásár operettet elevenítették föl
a javaly már ismert ügyes játékkal.

Vasárnap, szept. 8. D. u. a Vander-
gold kisasszony-t ismételték meg, este pe-
dig a Csárdáskirálynő kedvelt zenéje szór-
akoztatta a nagyszámú közönséget. A cim-
szerepet Vida Ilus töltötte be a drámai je-
lenetekben is megkapó, diszkrét játékkal.
Mezei Margit helyes kis komtesz volt. Edvint
Szalma alakította nagy jóakarattal, kisebb
szerencséivel. Nem volt benne tűz s a hiányt
nem pótolja erős hangja sem. Pataki (Bonif-
ác gróf) ellenben mind rokonszenvesebb
lesz. Lábai határozottan kiváló segédeszkö-
zei. Gulyás (Kecskés) kisebb szerepet töltött
be elég ügyesen. Ligeti (az öreg herceg)
alakítása cirkuszi jelleggel bírt. Kisebb sze-
repekben még ügyesek voltak Báthory (ügy-
véd) Gulyásné (öreg hercegné), Erdélyi (ő-
pinicér) és a többiek. Hanem az az átkozott
kalap csak nem kerül le színészeink fejéről a
legelőkelőbb szalonokban sem! — Szóvá kell
még tennünk a kinosan hosszú felvonás-
közöket, ami igazán muccsai vonás a ren-
dezőségől.

Hétfő, szept. 9. Féltekenység, Arcu
basevnek Biró Lajos által fordított orosz
drámája került színre. Petrovics Szergej író
felelőse asszonyi gyöngéségében, amit hiu-
ságnak neveznek, elköveti azt a ballépést,
hogy kacérkodik egy herceggel, noha őszin-
tén szereti férjét. Az alvó oroszlan persze
harap: a herceg komolyra veszi a játékot s
nem engedi magát eltaszítani, amikor az
asszony már megijedve cselekedetétől és a
következményektől való félelmében szakítani
akar vele. Sőt merészen beállít hozzá férje
távollétében s a kiutasításra állatias vággyal
az asszonyra rohan. Így találja őket az ép-
pen betoppanó s már ugyis féltekeny férfi s
miután a herceget insával kidobálja, a hűt-
lennek vélt asszonyt megfojtja. — Csak a leg-
őszintébb dicséret hangján emlékezhettünk
meg Kovács Luluról és Doktorról, akik a
házaspár lelki küzdelmének mélységeit ak-
názták ki igaz művészettel. Falussy hercege
elég jól lépést tartott velük. Még Bradi és
Ligetiné ügyes, megértő játéka emelkedett ki
a darabból.

Kedd, szept. 10. Kálmán Imre bájos
zenéjű operettjében, az Obsitos-ban gyö-
nyörködhetett a veszprémi közönség. Az elő-
adás elég jó volt.

HIRDETÉSEKET

FÖLVESZ

A KIADÓHIVATAL.

„DIADAL“

ruhafestéket használjon, ha szépen
és jól akarja a ruháit festeni.

Ára oszagonként 70 fillér.

Egyedüli raktár:

STEINER BÉLA drogéria

Székesfehérvár, Kossuth-u. 7.
Viszontelárusítóknak árkedvezmény

KÖLCSÖNÖKET

köztisztviselőknek, nyugdíjasoknak fizetési előjegyzőre életbiztosítással kezesség nélkül, továbbá földbirtokokra, házakra ötven évtől egőce halvaévi évi törlesztőre, második helyre tíz évi törlesztőre.

Vessék örökségeket, hátrészeket, életbiztosítási kötvényeket, enstneműket.

farádi BALOGH CONSTANTIN

BUDAPEST, VI., Vörösmarty-utca 41. szám.

Telefon 170—91. (Válasszbélyeg csatolandó)

Kemény szüicsmester

tisztelettel kéri a vi-
déki t. vevőközönséget,
hogy szőrmeáru szükségle-
tűkről időjelekorán gondos-
kodjanak, mert most még
— az újabb áremelkedések
előtt — a régi áron tudja
őket kiszolgálni.

Kemény

szüicsmester

szőrmeáruháza

Budapest, VI., Andrassy-ut 6.

Telefon 62—76.

Telefon 62—76

Tisztelettel tudatjuk, hogy a

Siófoki Központi Tejesarnokot

megvettük.

Bárki másnál

előnyösebb feltételek

mellett vásárolunk

tejet.

Árajánlatokat kér:

Havasi Vajvállalat

Siófoki Tejesarnokok Siófok,
vagy Központja Kaposvár.

BIRTOKOKAT

keresek megvételre, tekintet nélkül ter-
jedelmükre. Közlendő a birtok miveltési
ága, termérték, a birtok tehertételei,
részletes leírása az épületeknek, fun-
dus instruktus részletezése, vasuti álló-
más s a birtok ára.

Ajánlatokat kér:

farádi Balogh Constantin

banküzlet

Budapest, VI., Vörösmarty-utca 41.

Telefon 170—91.

Visskötőgépet, Sömört, Rüh

leggyorsabban elmulasztja
a D. Fleisch-féle eredeti
törvényesen védett

„Skabofom“-Kenőcs.

Nincs szaga, nem piszkít. Mindig ere-
delt paszétos Dr. Fleisch-félet kérjünk.
Próba légey 3— K, nagy légey 5 K,
családi légey 12 K.

Veszprém és vidéke részére főraktár:

Kocsuba Emil „Fekete sas“ gyógyszertára
Veszprémben.

Vételnél a Skabofom-védjegyre ügyeljünk.

Iskolaszerek, rajzszerkek, papírok,
minden e szakba vágó cikkek a
legelesőbb áron kaphatók

PÓSA ENDRE

könyvkereskedésében

Veszprém, Rákóczy-tér 3. sz.

(Sajtó ház.)

Telefon 93.

Minden iskolában használható
tankönyvek raktáron vannak.

Birtokot

10-től 100 holdig,

esetleg erdővel
nagyobbat is, lak-
házakkal, mellék-
épületekkel meg-
venne

ifj. Miskolczy Imre

osztálytanácsos

Budapest, Zádor-utca 44. sz.